

2.1 มีมาตรการการดำเนินงานเพื่อให้เด็กไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ ผ่านการขับเคลื่อนโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate School) สอดคล้องกับกลยุทธ์ PIRAB

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปความรู้ และการสื่อสารสุขภาพ เป็นนโยบายเร่งด่วน ในการพัฒนาให้เด็กวัยเรียนวัยรุ่นมีสุขภาพดี อย่างเป็นรูปธรรม ก้าวต่อไปในการยกระดับการพัฒนาด้านสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น โดยใช้กลยุทธ์ความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ มาเป็นกระบวนการในการขับเคลื่อน อันนำไปสู่ความสามารถจัดการสุขภาพได้ด้วยตนเอง (Self Management) และเกิดสังคมรอบรู้ (Literate Society) อย่างยั่งยืน โดยปรับรูปแบบการทำงานเพื่อรองรับเทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเชิงมาตรการ

P : ขับเคลื่อนนโยบายเด็กไทยรอบรู้สุขภาพตามแนววิถีชีวิตใหม่/ชี้แจง โดยบูรณาการภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในศตวรรษ ที่ 21 ผ่านกลไกความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับ 12 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงแรงงาน กระทรวงยุติธรรม และสาธารณสุข และมีการพัฒนาระบบเฝ้าระวังสารสนเทศและติดตามประเมินผล และการยกระดับพัฒนาระบบเฝ้าระวังและฐานข้อมูลร่วมกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข ให้สามารถนำข้อมูลมาใช้กำกับติดตามการดำเนินงานได้ เช่น ข้อมูลสถานการณ์การติดเชื้อโควิด 19 และการได้รับวัคซีน ในกลุ่มเด็กอายุ 6-18 ปี ข้อมูลการตั้งครรภ์ในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น การเข้าถึงระบบบริการด้านสุขภาพ เป็นต้น

I : พัฒนาระบบฐานข้อมูลร่วมด้านสุขภาพนักเรียน ให้มีความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาระบบฐานข้อมูลร่วม HDC โดยการขับเคลื่อนผ่านนโยบายด้านสุขภาพเด็ก ร่วมกับภาคีเครือข่าย พัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนงานและการรายงานผลสุขภาพนักเรียนในแฟ้มงานอนามัยโรงเรียน ครอบคลุมสุขภาพแบบองค์รวม เพื่อส่วนกลาง มีข้อมูลครบถ้วน มีคุณภาพ ในการประกอบการตัดสินใจ ใช้วางแผน กำหนดนโยบายบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงาน **พื้นที่** มีข้อมูลใช้ติดตามเฝ้าระวังสุขภาพเด็กอย่างต่อเนื่อง ลดภาระงานและความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล **โรงเรียน** มีข้อมูลสุขภาพนักเรียนครบถ้วน เพื่อการวางแผน แก้ไขปัญหา สุขภาพนักเรียน

R : ยกระดับนโยบายด้านสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่นร่วมกับภาคีเครือข่าย พัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ โดยผลักดันให้เกิดนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนงานความรู้ด้านสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ภายใต้การดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate School) และ **พัฒนาระบบเฝ้าระวังและการติดตามประเมินผลผ่านระบบ Digital Platform** ร่วมพัฒนาระบบสุขภาพวิถีไทยใหม่ สร้างไทย สร้างชาติ ของกรมอนามัย ที่ออกแบบระบบเฝ้าระวังสุขภาพและส่งเสริมสุขภาพให้ครอบคลุมในทุกกลุ่มวัย ในการดูแลประชาชนจากความเสี่ยงต่อสุขภาพทุกด้าน โดยในส่วนของวัยเรียนวัยรุ่น มีการพัฒนาในส่วน Yellow book ที่ครอบคลุมในกลุ่มอายุ 6-14 ปี และพัฒนาระบบเฝ้าระวังและการติดตามประเมินสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ด้วยระบบการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate School)

A: ยกระดับการสื่อสารและประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสื่อสาร และความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ภายใต้มาตรฐานงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น โดยมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School : GSHPs) และบูรณาการประเด็น Health literacy โรควิตกกังวลใหม่ ภัยคุกคามทางสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

B : เสริมสร้างความรอบรู้ ทักษะสุขภาพ และได้รับการคุ้มครองตามหลักประกันสุขภาพ และพัฒนาศักยภาพผู้ขับเคลื่อนงานการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ด้วยการจัดการระบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อสุขภาพ และสื่อสารความรอบรู้ด้านสุขภาพ และเสริมสร้างสมรรถนะภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานโดยการจัดทำระบบ E-Learning พัฒนาศักยภาพทีมประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School : GSHPs) พัฒนาศักยภาพภาพครูและนักเรียนด้วยหลักสูตร 1 ร.ร. 1 ครอบครัวสร้างเด็กไทยรอบรู้สุขภาพ และการพัฒนาศักยภาพเด็กไทย สู่ศตวรรษที่ 21 ด้วยหลัก 4 H (Head Hart Hand Health) ภายใต้การมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และภาคีเครือข่ายอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เด็กวัยเรียนวัยรุ่นเข้มแข็ง แข็งแรง และฉลาดตามแนววิถีชีวิตใหม่ และวิถีชีวิตถัดไปในยุคดิจิทัล

2. มีประเด็นความรู้ที่ให้แก่ c/s เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

ความรู้ที่ให้ผู้รับบริการ

พัฒนาองค์ความรู้ ชุดความรู้ที่สร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่เด็กวัยเรียนวัยรุ่น และภาคีเครือข่ายสามารถนำองค์ความรู้ไปถ่ายทอด และบอกต่อแก่ผู้อื่นได้ เช่น

- ชุดความรู้ NuPETHS เป็นสื่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในรูปแบบการ์ตูน Animation ผ่าน Social Media แบ่งเนื้อหาการเรียนรู้เป็น 6 ประเด็นหลัก ได้แก่

Nu (Nutrition) : กินอาหารครบ 5 หมู่ หลากหลาย ปริมาณและสัดส่วนตามคำแนะนำ 1 วัน

P (Physical Activity) : ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางกายสม่ำเสมอ 60 นาที ทุกวัน

E (Environmental Health) : ส่งเสริมให้มีทักษะชีวิตด้านความปลอดภัยและพฤติกรรม

ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

T (Teeth) : แปรงฟันแบบ 2:2:2 การเลือกหาอาหารว่างเพื่อป้องกันฟันผุ

H (Hygiene) : ส่งเสริมสุขอนามัย ทักษะชีวิตและพฤติกรรมทางเพศ

S (Sleeping) : นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ หลับสนิท (deep sleep) 8-11 ชมต่อวัน

หรือเข้านอนไม่เกิน 4 ทุ่ม

ทั้งนี้มีการเผยแพร่ผ่านช่อง ดังนี้

1. เว็บไซต์เข้า E-book <http://nutrition.anamai.moph.go.th/download/NuPETHS/index.html>

2. ช่องทาง Youtube <https://www.youtube.com/channel/UC5YVeNip67Z0hwncFKvcKDw/videos>

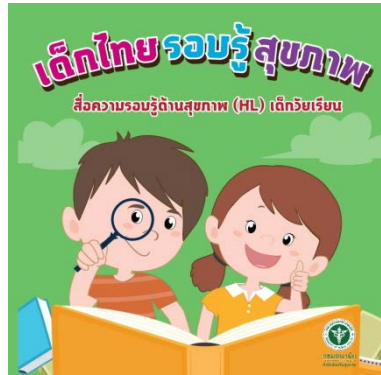
3. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) ตามมาตรฐาน 4 องค์ประกอบ 12 ตัวบ่งชี้

4. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามมาตรฐาน 3 ด้าน 19 ตัวชี้วัด

5. สื่อเด็กไทยรอบรู้สุขภาพ เนื้อหาหลักประกอบด้วยเรื่องการตรวจร่างกาย 10 ท่า การดูแลและวัดสายตา การดูแลหูและทดสอบการได้ยิน ความสะอาดร่างกาย ศีรษะ และสุขอนามัยทางเพศ

6. คู่มือการตรวจคัดกรองระดับการเห็นในเด็กชั้นอนุบาลและประถมศึกษา

7. คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

8. คู่มือการเฝ้าระวังติดตามและแผนเผชิญเหตุ รองรับการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา

9. สมุดบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้น ป.5-6

10. สมุดบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้น ม.1-6

11. คู่มือการประเมินสุขภาพและคัดกรองสุขภาพเด็กพิเศษ

12. สมุดบันทึกการคัดกรองสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กพิเศษ

13. โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากลปี พ.ศ.2565

